

YHDENVERTAISUUS- ja TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Mielipide, välitön syrjintä, yhdistys, Facebook-ryhmä, ennakollinen este

Diaarinumero: YVTLTK/8XX/2020

Antopäivä: XX.XX.2021

Hakija on X ry:n jäsen ja katsoi, että häntä on syrjitty hänen mielipiteensä perusteella, kun häntä ei päästetty vastaajan Facebook-ryhmään jäseneksi. Hakijalla ja vastaajalla oli eriäviä näkemyksiä A-järven hoitamisesta sekä yhdistyksen toiminnasta.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että hakijan esittämät mielipiteet ovat vaikuttaneet vastaajan päätökseen olla hyväksymättä hakijaa Facebook-ryhmän jäseneksi. Asiassa ei ollut väitetty, että hakijan mielipiteet ja toiminta yhdistyksessä kajoaisivat toisten perus- ja ihmisoikeuksiin tai yllyttäisivät epäkunnioitukseen tai vihaan tavalla, joka estäisi hakijaa saamasta yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaista suojaa mielipiteeseen perustuvalta syrjinnältä. Lautakunta katsoi siten, että hakijaa on kohdeltu epäsuotuisammin kuin muita yhdistyksen ja Facebook-ryhmän jäseniä hänen mielipiteensä perusteella. Asiassa syntyi oletama välittömästä syrjinnästä.

Vastaaja totesi, että hakija oli pitkään toiminut yhdistyksen tavoitteiden ja päätösten vastaisesti ja oli kannustanut laittomiin tekoihin. Vastaaja viittasi hakijan käytökseen yhdistyksen kokouksissa sekä siihen, että hakija oli tehnyt useita valituksia. Vastaaja halusi Facebook-ryhmän, joka houkuttelisi uusia jäseniä ja jossa ei riidellä tai loukata muita.

Lautakunta totesi, että yhdenvertaisuuslain mukaiseksi hyväksyttäväksi tavoitteeksi voidaan katsoa sellainen Facebook-ryhmä, jossa ei loukata muita, riidellä tai kannusteta laittomiin tekoihin. Hakijalla oli kuitenkin perustuslaissa taattu sananvapaus, johon sisältyy oikeus ilmaista tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Ottaen huomioon hakijan mielipiteiden sisältö, lautakunta katsoi, ettei päätös olla hyväksymättä hakijaa Facebook-ryhmän jäseneksi ollut oikeasuhtainen.

Lautakunta katsoi, ettei vastaajan keino hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi ollut oikeasuhtainen myöskään sen vuoksi, että hakija ei ollut ollut lainkaan Facebook-ryhmän jäsenenä. Vastaaja ei siten voinut tietää, miten hakija käyttäytyy ryhmässä tai mitä mielipiteitä hän ryhmässä esittää. Vastaajalla oli Facebook-sivuillaan todetun mukaisesti mahdollisuus myöhemmin poistaa sääntöjen vastaiset viestit ja sääntöjä rikkova henkilö ryhmästä.

Lautakunta katsoi lisäksi, ettei riittäväksi syyksi olla hyväksymättä hakijaa jäseneksi Facebook-ryhmään voitu katsoa sitä, että hakija oli mahdollisesti joskus kannustanut vastaajan näkemyksen mukaan laittomiin tekoihin. Asian arvioinnissa ei ollut myöskään merkitystä sillä, että hakija oli riitauttanut asioita ja vastustanut yhdistyksen toimintaa. Lautakunta totesi, että hakijalla on ollut oikeusturvansa

suojaamiseksi oikeus hakea muutosta ja myös saattaa asioita eri tahojen, kuten viranomaisten, käsiteltäväksi.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, ettei vastaaja kyennyt kumoamaan asiassa syntynyttä syrjintäolettaa. Lautakunta katsoi, että vastaaja on syrjinyt hakijaa hänen mielipiteensä perusteella yhdenvertaisuuslain 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kun se ei hyväksynyt hakijaa jäseneksi yhdistyksen Facebook-ryhmään. Lautakunta kielsi vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

(Ei lainvoimainen)

Asian tausta

Hakija on X ry:n jäsen. Hakijalla ja vastaajalla on eriäviä mielipiteitä esimerkiksi A-järven padon hoitamisesta. Hakija on useamman kerran yrittänyt päästä X ry:n Facebook-ryhmän jäseneksi, mutta ryhmän ylläpitäjä on estänyt sisäänpääsyn. Ylläpitäjä kuuluu X ry:n hallitukseen.

X ry:n vuoden 2018 toimintakertomuksen mukaan yhdistys on myös Facebookissa. Facebook-ryhmän sivujen mukaan X:n Facebook-ryhmään ovat tervetulleita kaikki, jotka haluavat suojella A-järveä laillisin keinoin. Facebook-ryhmän säännöissä on todettu esimerkiksi, että ryhmässä keskustellaan moniarvoisesti ja asiallisesti keskittyen A-järven ja sen ympäristön vesiensuojelua ja luontoa koskeviin asioihin. Lisäksi säännöissä on todettu, että erilaiset havainnot ja myös rakentavassa hengessä kirjoitetut erilaiset mielipiteet ovat aina tervetulleita. Sääntöjen mukaan sivuilla on nollatoleranssi kaikenlaiseen henkilöön, yhdistykseen tai mihinkään muuhunkaan kohdistuvaan solvaukseen, panetteluun tai loukkaamiseen. Sääntöjen vastaiset postaukset poistetaan ja näitä sääntöjä rikkova henkilö poistetaan ryhmästä.

Hakijan vaatimukset

Hakija pyytää, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta tutkisi, onko häntä syrjitty ja antaisi ohjeistusta syrjinnän lopettamiseksi.

Hakijan perustelut

Hakijaa on syrjitty hänen mielipiteensä vuoksi. Facebook-ryhmään pääsyn estämisessä on kyse jäsenen syrjimisestä mielipiteen perusteella. Syrjiminen on tarkoituksellista, suunnitelmallista ja harkittua.

Vastaajan mukaan hakijalla on väärä mielipide A-järven padosta. Hakija hyväksyy vastaajan Facebook-ryhmän säännöt. Lisäksi hän kuuluu sääntöjen määrittämään piiriin, koska hän on A-järven rannan maanomistaja ja rantamökin omistaja. Hän on myös suojeluyhdistyksen pitkäaikainen jäsen ja perustajajäsen. Hakija ei ole lausunut mitään Facebook-ryhmässä, koska hän ei ole päässyt ryhmään sisään. Facebook-ryhmän ylläpitäjä on lisännyt Facebook-ryhmän sääntöihin "laillisin keinoin"-edellytyksen vasta

alkuvuonna 2020, kun kampanjointi padosta ja rakennuksiin nousevasta tulvasta oli noussut julkiseksi ja hakija oli jo hakenut Facebook-ryhmän jäsenyyttä.

Facebook-ryhmän ylläpitäjä on viitannut kieltäytymisen yhteydessä tekstiin, jota hakija on tarjonnut suojeluyhdistyksen lehdessä. Hakijan teksti ei osoita laittomuutta, eikä sillä ole mitään tekemistä Facebook-ryhmän kanssa. Hakija ei ole värvännyt ulkopuolisia henkilöitä yhdistyksen kokouksiin, eikä hän ole osallistunut yhdistyksen kokouksiin 6-7 vuoteen. Osa asukkaista kärsii padosta ja tulvasta, eikä tämä seikka auta yhdistyksen jäsenhankinnassa. Viranomaistyönä on myös käynnistetty tulvantorjuntaselvityksen tekeminen, jota yhdistyksen hallitus on pari vuosikymmentä vastustanut.

Vastaajan vastaus

Vastaaja kiistää syrjineensä hakijaa.

Vastaajan perustelut

Yhdistyksen hallitus katsoo, että Facebook-ryhmän ylläpitäjä on toiminut asiassa oikein. Facebook-ryhmän ylläpitäjä kuuluu yhdistyksen hallitukseen, mutta hallitus ei ole vastuussa Facebook-ryhmästä, sillä vain muutama hallituksen jäsen käyttää Facebookia. Facebook-ryhmästä vastaa ylläpitäjä. Facebook-ryhmä on perustettu järven suojelun tunnetuksi tekemiseksi ja edistämiseksi sekä uusien jäsenten saamiseksi yhdistykseen. Ryhmän perustamisesta on päätetty suojeluyhdistyksen hallituksessa, mutta hallituksessa ei ole tehty muita ryhmää koskevia päätöksiä. Ryhmä on julkinen ryhmä ja ylläpitäjä päättää Facebookia käyttävien henkilöiden hyväksymisestä ryhmän jäseniksi. Tämä tarkoittaa sitä, että Facebookia käyttävät henkilöt voivat lukea ryhmässä käytävän keskustelun, mutta keskusteluun osallistuminen edellyttää ryhmän jäsenyyttä ja siten sitä, että ylläpitäjä on hyväksynyt henkilön ryhmän jäseneksi. Facebook-ryhmän ylläpitäjällä on valta hyväksyä tai hylätä jäsenpyyntö sekä poistaa ryhmästä jäsen, joka ei noudata ryhmän sääntöjä.

Vastaaja toteaa, että hakija on vuosikymmenien ajan toiminut suojeluyhdistyksen tavoitteiden ja päätösten vastaisesti. Lisäksi hän on aiheuttanut yhteiskunnalle suuret kustannukset jatkuvilla valituksillaan, joista yksikään ei ole menestynyt. Yhdistyksen kokouksissa hän ei ole juuri koskaan saanut ketään puolelleen ja hänen jatkuva riitelynsä on johtanut siihen, että monet eivät enää halua osallistua yhdistyksen kokouksiin. Vastaajan toiminnan haittaamisen lisäksi hakija on riidellyt myös kunnan, seurakunnan, alueen maanomistajien ja mökkiläisten kanssa.

Toiminnastaan huolimatta hakijaa ei ole erotettu yhdistyksen jäsenyydestä. Häntä ei ole koskaan syrjitty hänen mielipiteidensä takia, vaan hän on aina saanut esittää ne. Hän ei ole onnistunut saamaan niille kannatusta. Hänen toimintaansa on tehtyjen päätösten jälkeen pidettävä yhdistyksen tavoitteiden vastaisena. Tämä ja laittomina pidettäviin toimiin yllyttäminen on hallituksen mukaan riittävä peruste olla hyväksymättä häntä Facebook-ryhmään. Hakijalla on yhdistyslain mukaiset mahdollisuudet hallituksen toiminnan muuttamiseksi.

Facebook-ryhmän ylläpitäjän mukaan hakija on useissa julkisissa tilaisuuksissa moittinut yhdistyksen toimintaa ja jakanut seudun postilaatikkoihin hämmentäviä kirjoituksiaan. Hakija on vastustanut hanketta pohjapadon rakentamisesta ja sitä, että järven alimpia vedenkorkeuksia nostetaan. Hakija on valittanut päätöksistä ja tehnyt kaikkensa estääkseen pohjapadon rakentamisen. Hakija on riitauttanut asioita yhdistyksen kokouksissa ja yrittänyt saada niihin yhdistyksen ulkopuolisia henkilöitä kokouksiin. Hän on myös riidellyt useiden viranomaisten kanssa ja viivyttänyt eri hankkeita. Hakija ei tyydy demokraattiseen päätöksentekoon, mikä tuntuu paikalla olijoista ahdistavalta ja riidanhakuiselta. Tästä syystä useat mökkiläiset karttavat yhdistystä ja sen kokouksia. Ylläpitäjä ei ole hyväksynyt hakijaa ryhmän jäseneksi, koska hän tuntee hakijan menettelyn 20 vuoden ajalta. Uusien jäsenten hankintaa ei edistä se, että Facebook-ryhmässä on äänessä joku yhdistyksen tuomitseva ja riitaa haastava henkilö. Jos hakija olisi päässyt jäseneksi ja keskustelemaan ryhmässä, ylläpitäjä olisi kyllä voinut poistaa hänet ryhmästä, mutta se ei olisi estänyt vahinkoa syntymästä, koska hakijan käyttäytymisellä ei houkutella uusia jäseniä yhdistyksen työhön.

Hakija on myös viime talvena yrittänyt saada henkilöitä mukaan hankkeeseensa avata kaivamalla A-järven lasku-uomaa, mikä on selvästi lainvastaista. Tässä yhteydessä valvoja lisäsi Facebook-ryhmän kuvaukseen tekstin, jonka mukaan ryhmään ovat tervetulleita kaikki, jotka haluavat suojella A-järveä laillisin keinoin. Vastaajan näkemyksen mukaan "laillisin keinoin"-edellytys kuuluu jokaisen yhteisön toiminnan perustaan. Asian arvioinnissa ei ole siten merkitystä sillä, missä vaiheessa edellytys on kirjoitettu näkyviin Facebook-sivuille.

Vastaaja katsoo torjuneensa hakijan Facebook-jäsenyyden asiallinen perustein. Hakijan hakemuksen ei tulisi antaa aiheutta toimenpiteisiin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan taholta.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää hakijan vaatimuksen antaa vastaajalle ohjeistusta toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on syrjinyt hakijaa hänen mielipiteensä perusteella yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kyse siitä, onko vastaaja syrjinyt hakijaa hänen mielipiteensä perusteella, kun hakijaa ei ole päästetty jäseneksi vastaajan Facebook-ryhmään.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 6 §:n (731/1999) mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä.

Yhdenvertaisuuslakia (1325/2014) sovelletaan sen 2 §:n 1 momentin mukaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan syrjintä muun ohella mielipiteen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella on kielletty.

Välittömänä syrjintänä pidetään yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan sitä, että jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Pykälän 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on kuitenkin oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi muissa kuin työsuojeluviranomaisen toimivaltaan 22 §:n mukaan kuuluvissa asioissa kieltää asianomaista jatkamasta tai uusimasta syrjintää tai vastatoimia taikka määrätä tämän ryhtymään kohtuullisessa määräajassa toimenpiteisiin tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämiseksi. Lautakunta voi asettaa antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen (SopS 18-19/1990) 10 artiklan mukaan jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisiin siihen puuttumatta.

Asian arvioinnin lähtökohdat

Hakija on vaatinut, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta antaisi ohjeistusta koskien syrjinnän lopettamista. Lautakunta toteaa, että sen tehtävistä säädetään

yhdenvertaisuuslain 20 §:ssä, eikä lautakunnalla ole toimivaltaa antaa ohjeistuksia. Lautakunta jättää hakemuksen tältä osin tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana.

Hakija on katsonut, että vastaajina ovat sekä X ry että Facebook-ryhmän ylläpitäjä. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että hallitus on ollut vastuussa Facebook-ryhmästä, koska se on yhdistyksen nimissä ja sen perustamisesta on päätetty hallituksessa. Lisäksi yhdistyksen vuosikertomuksessa 2018 on todettu, että yhdistys on Facebookissa. Käsiteltävänä olevassa asiassa vastaajana on siten X ry.

Syrjintäoletaman syntyminen

Yhdenvertaisuuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan pelkkä väite tai epäily syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta ei riitä oletaman syntymiseen. Täyttää näyttöä syrjinnästä tai vastatoimista ei kuitenkaan edellytetä, vaan riittävää on, että tuomioistuimelle tai muulle asiaa käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti oletama syrjinnän tai vastatoimien kiellon vastaisesta menettelystä. Olettama syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan, myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp s. 93.)

Epäsuotuisalla kohtelulla viitattaisiin sellaiseen menettelyyn, joko tekoon tai laiminlyöntiin, jolla menettelyn kohde asetetaan muihin nähden huonompaan asemaan. Kyse voi siten olla esimerkiksi rajoitusten, vaatimusten, rasitteiden tai velvoitteiden asettamisesta vain tietyille henkilölle tai henkilöryhmälle samoin kuin esimerkiksi jonkin yleisesti saatavilla olevan etuuden, palvelun tai oikeuden epäämisestä tai rajoittamisesta. (HE 19/2014 vp, s. 70.)

Välittömästä syrjinnästä voi olla kyse, vaikka tekijä ei ole mieltänyt toimivansa lain tarkoittamalla tavalla syrjivästi, jos menettelyä on objektiivisin perustein arvioituna pidettävä syrjintänä. (HE 19/2014 vp s. 71.)

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n ja perustuslain 6 §:n syrjintäkielloissa on nimenomaisesti mainittu mielipide syrjintäperusteena. Mielipiteen käsitettä tulkittaessa tulee ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artikla sananvapaudesta. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on oikeuskäytännössään todennut, että ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan mukainen sananvapauden suoja ei koske ainoastaan tietoja ja ajatuksia, joiden vastaanottaminen on myönteistä tai joita voidaan pitää harmittomina tai merkityksettöminä, vaan myös sellaisen tiedon vastaanottamista, joka on loukkaavaa, järkyttävää tai häiriötä aiheuttavaa, vaikka vain osalle väestöstä (Giniewski v. Ranska, 31.1.2006, kohta 43). Ihmisoikeustuomioistuimen mukaan tämä on perusteltua pluralismin, suvaitsevuuden ja avarakatseisuuden vuoksi, joiden puuttuessa ei voida puhua demokraattisesta yhteiskunnasta (Vereinigung Bildender Künstler v. Itävalta, 25.1.2007, kohta 26).

Hakija on katsonut, että häntä on syrjitty hänen mielipiteensä perusteella, kun häntä ei päästetty vastaajan Facebook-ryhmään jäseneksi. Hakijalla on mielipiteitä koskien A-järven padon hoitamista ja yhdistyksen toimintaa. Hakija on esimerkiksi kirjoittanut artikkeleita ja mielipidekirjoituksia aiheesta. Asiassa esitetyn selvityksen perusteella hakijalla ja vastaajalla on eriäviä näkemyksiä A-järven padosta, sen hoitamisesta sekä yhdistyksen toiminnasta.

Asiassa on riidatonta, ettei hakijaa ole päästetty vastaajan julkiseen Facebook-ryhmään, vaikka hän on X ry:n jäsen ja täyttää Facebook-ryhmän sääntöjen edellytykset.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo asiassa esitetyn selvityksen perusteella, että hakijan esittämät mielipiteet ovat vaikuttaneet vastaajan päätökseen olla hyväksymättä hakijaa Facebook-ryhmän jäseneksi. Asiassa ei ole väitetty, että hakijan mielipiteet ja toiminta yhdistyksessä kajoaisivat toisten perus- ja ihmisoikeuksiin tai yllyttäisivät epäkunnioitukseen tai vihaan tavalla, joka estäisi hakijaa saamasta yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaista suojaa mielipiteeseen perustuvalta syrjinnältä. Lautakunta katsoo siten, että hakijaa on kohdeltu epäsuotuisammin kuin muita yhdistyksen ja Facebook-ryhmän jäseniä hänen mielipiteensä perusteella, kun häntä ei ole päästetty Facebook-ryhmän jäseneksi. Asiassa on syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukainen oletama välittömästä syrjinnästä.

Syrjintäoletaman kumoaminen

Vastaajan on syrjintäoletaman kumotakseen osoitettava, ettei syrjinnän kieltoa ole rikottu. Koska hakijan erilainen kohtelu ei ole perustunut lakiin, vastaajan tulee osoittaa, että vastaajan menettelyllä on ollut yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettu perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja että käytetyt keinot ovat olleet oikeasuhtaisia.

Tavoitteen tulee olla hyväksyttävä perusoikeusjärjestelmän ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden ja yleisemminkin Suomen oikeusjärjestyksen kannalta. Tavoitetta voidaan pitää hyväksyttävänä erityisesti, jos sillä suojataan tai edistetään perus- ja ihmisoikeuksia taikka jos kyse on muusta oikeudenmukaisesta, painavasta yhteiskunnallisesta pyrkimyksestä. Säännös edellyttäisi erottelulta hyväksyttävän tavoitteen lisäksi käytettävien keinojen oikeasuhtaisuutta. Ihmisten erilainen kohtelu hyväksyttävässäkin tarkoituksessa ei siten olisi sallittua, jos käytetty keino on kyseisessä tilanteessa epäasianmukainen tai ylimitoitettu taikka jos keinon käyttäminen ei ole tarpeen sen vuoksi, että sama tavoite voitaisiin saavuttaa jollakin muulla, yhdenvertaisen kohtelun kanssa paremmin sopusoinnussa olevalla keinolla. (HE 19/2014 vp s. 71–72.)

Vastaaja on todennut, että hakija on pitkään toiminut yhdistyksen tavoitteiden ja päätösten vastaisesti. Vastaajan mukaan hakija kannustaa laittomiin tekoihin. Vastaaja on myös viitannut hakijan aiempaan käytökseen esimerkiksi yhdistyksen kokouksissa sekä siihen, että hakija on tehnyt useita valituksia koskien A-järven patoa. Vastaaja on halunnut Facebook-ryhmän, joka houkuttelisi uusia jäseniä ja jossa ei riidellä tai loukata muita.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että yhdenvertaisuuslain mukaisesti hyväksyttäväksi tavoitteeksi voidaan katsoa sellainen Facebook-ryhmä, jossa ei loukata muita, riidellä tai kannusteta laittomiin tekoihin. Hakijalla on kuitenkin perustuslaissa taattu sananvapaus, johon sisältyy oikeus ilmaista tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Asiassa saadun selvityksen perusteella hakijan mielipiteet ja käytös eivät ole loukanneet ihmisarvoa, olleet ilmeisen lainvastaisia, taikka olleet sillä tavalla häiritseviä, että ne loukkaisivat vastaajan tai sen jäsenien perus- ja ihmisoikeuksia. Hakijalla on ollut oikeus ilmaista mielipiteensä, vaikka vastaajan näkemyksen mukaan hakijan mielipiteet voivat aiheuttaa haasteita vastaajan toiminnassa. Ottaen siten huomioon hakijan mielipiteiden sisältö, lautakunta katsoo, ettei päätös olla hyväksymättä hakijaa Facebook-ryhmän jäseneksi ole ollut oikeasuhtainen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, ettei vastaajan keino hyväksyttävän tavoitteen saavuttamiseksi ole ollut oikeasuhtainen myöskään sen vuoksi, että hakija ei ole ollut lainkaan Facebook-ryhmän jäsenenä. Vastaaja ei siten ole voinut tietää, miten hakija käyttäytyy ryhmässä tai mitä mielipiteitä hän ryhmässä esittää. Hakija ei ole myöskään voinut rikkoa Facebook-ryhmän sääntöjä ennakolta. Asiassa on myös huomioitava, että vastaajan Facebook-ryhmän säännöissä on todettu, että ryhmässä keskustellaan moniarvoisesti ja myös rakentavassa hengessä kirjoitetut erilaiset mielipiteet ovat tervetulleita. Lisäksi, vaikka hakijan hyväksyttämättä jättäminen ennakkollisesti ei ole ollut oikeasuhtainen keino tavoitteen saavuttamiseksi, vastaajalla on Facebook-sivuillaan todetun mukaisesti mahdollisuus myöhemmin poistaa sääntöjen vastaiset viestit ja sääntöjä rikkova henkilö ryhmästä. Lautakunta toteaa aiemmin antamassaan päätöksessä (YVTltk 402/2018, antopäivä 13.2.2019) katsoneensa, että asiassa ei ollut kyse syrjinnästä, kun vastaajan menettely oli perustunut siihen, että hakija oli rikkonut vastaajan asettamia verkkopalvelun käyttöehtoja ja blogipalvelun kirjoitusohjeita. Hallinto-oikeus vahvisti lautakunnan antaman päätöksen ja hylkäsi hakijan valituksen (Dnro 02271/19/1205, antopäivä 21.12.2020).

Asiaa ei ole syytä arvioida toisin sillä perusteella, että vastaaja on myöhemmin lisännyt Facebook-ryhmään "laillisin keinoin"-edellytyksen, koska hakija on pyytänyt päästä Facebook-ryhmän jäseneksi ennen kyseisen kohdan lisäämistä. Lautakunta katsoo lisäksi, ettei riittäväksi syyksi olla hyväksymättä hakijaa jäseneksi Facebook-ryhmään voida katsoa sitä, että hakija on mahdollisesti joskus kannustanut vastaajan näkemyksen mukaan laittomiin tekoihin.

Asian arvioinnissa ei ole myöskään merkitystä sillä, että hakija on riitauttanut asioita ja vastustanut yhdistyksen toimintaa. Lautakunta toteaa, että hakijalla on ollut oikeusturvansa suojaamiseksi oikeus hakea muutosta annettuihin päätöksiin ja myös saattaa asioita eri tahojen, kuten viranomaisten, käsiteltäväksi.

Edellä todetuin perustein yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, ettei vastaaja ole kyennyt kumoamaan asiassa syntyneitä syrjintäolettamia. Lautakunta katsoo siten, että vastaaja on syrjinyt hakijaa hänen mielipiteensä perusteella yhdenvertaisuuslain 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kun se ei ole hyväksynyt hakijaa jäseneksi yhdistyksen Facebook-ryhmään. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

Johtopäätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta jättää hakijan vaatimuksen antaa vastaajalle ohjeistusta toimivaltaansa kuulumattomana tutkimatta.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on syrjinyt hakijaa hänen mielipiteensä perusteella yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa syrjintää.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Perustuslaki (731/1999) 6 ja 12 §

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 2, 8, 10, 11, 20 ja 28 §

Euroopan ihmisoikeussopimus (SopS 18-19/1990) 10 artikla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Tuomas Ojanen (puheenjohtaja), Tatu Hyttinen, Pirkko Mahlamäki, Niina Mäntylä ja Sonya Walkila. Asian esittelijä Julia Puumalainen.